

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilvánt. száma 40 fillér

Hirdetési díj a hirdetés mértékétől függően.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.Előfizetési pénzek és reklamációk
Rónai Frigyes kiadó
címére küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

XXIX. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
JAMBRITS LAJOS.

9. szám.

A husvizsgálati rendelet a gyakorlatban.

(K.) A husvizsgálat körüli eljárásról szóló új szabályzat a gyakorlati élet követelményeivel most számol. Alapelveiben, sőt részletes rendelkezéseiben is a rendelet a kor színvonalán áll, mégis végrehajtása közben nehézségek támadtak a többi oly kérdés merült fel, melyek tisztázása kívánatos.

A felmerült nehézségek egyrészt a rendelet végrehajtásából a községekre hárult anyagi befektetések; másrészt a rendelet újabb intézkedéseinek a következménye. A felmerült kérdések nagyrésze pedig a rendelet egyes intézkedéseinek téves értelmezésén alapulnak.

A rendelet végrehajtása körül felmerült egyik nehézség a közbiztonság felállításának a kérdése. A rendelet értelmében ugyanis minden kis- és nagyközség köteles közbiztonsági építményt és fenntartani, ha a közfogyasztás céljából levágott állatok után szedhető vágóhidak díjából befolyó jövedelem, a közbiztonság felállítására fordítandó összeg törlesztésére fedezésére és a közbiztonság üzemben tartására elégségesnek mutatkozik. A törvényhatósági és rendezett tanácsú városok közbiztonsági építményt és fenntartani kötelesek.

Azokat a kis- és nagyközségeket, a melyekben közbiztonsági építmény, a közigazgatási bizottság megokolt felterjesztése alapján a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a m. kir. földművelésügyi miniszter jelöli meg.

Nagy gondot okoz most már a közbiztonság felállítására kötelezett községeknek és a meglévő közbiztonság kibővítésére kötelezett városoknak az, hogy honnan vegyék a közbiztonság felállításához, vagy kibővítéséhez szükséges költségeket. A legtöbb kisközségnek vagyona nincsen és a községek igen sok helyen máris oly súlyosan nehezede-

nek a lakosságra, hogy azokat már csak a végső esetben emelhetik. A következménye ennek a helyzetnek a legtöbb helyen az, hogy a köz- és állategészségügy nagy mértékben, a közbiztonság felállítását vagy kibővítését huzzák-halasztják, a meddig csak lehet.

Ezt a nehézséget leküzdendő egyes gyárak vállalkoztak arra, hogy községeknek és városoknak vágóhidat tökéletesítésre építenek. Ez által a községek megszabadulnak nehéz helyzetükből és külön befektetés nélkül építhetnek megfelelő vágóhidat, a melynek árát és fenntartási költségeit a szedett vágási díjakból fedezhetik. Ilyenformán a közbiztonság felállítását körül mutató nehézségek, a községek minden külön megterhelése nélkül megoldhatók.

Egy másik nehézség a husvizsgálat kiképzése. A rendelet értelmében a husvizsgálat céljából minden kis- és nagyközség, a hol állatorvos vagy emberorvos nincsen, szegődményesi minőségben husvizsgálót felfogadni és ennek akadályoztatása esetére már elzárva helyettesítéséről is gondoskodni tartozik. Kis- és nagyközségek más községekkel közös husvizsgáló kiképzésével és alkalmazásával járó költségek mikénti fedezéséről, az illető kis vagy nagyközség képviselőtestülete, szövetkezett községekben az érdekelt községek képviselőtestületei határoznak.

Itt a nehéz az, hogy kisközségek, még ha egyesülnek is, csak anyagi áldozatok árán tudnak husvizsgálókat kiképeztetni s ha valami nagynehezen ki is képeztetik az e célra valakit, nem tudnak részére oly jövedelmet biztosítani, a miből az illető megélhetne. Erre a nehézségre a földművelésügyi miniszter is rámutatott a rendelet előterjesztés leírásában, a melyben a többek között azt mondja, hogy örömmel látná, ha a törvényhatóság-

ok megfelelő anyagi támogatásban részesítenék az illető községeket az említett céljaik megvalósításában és tekintettel ezen céloknak fontos köz- és állategészségügyi jelentőségére, az ebből alapot jelölték meg, mint oly forrást, a melyből a segélyek legalkalmasabb módon fedezetet találhatnak. Ilyenformán a törvényhatóságok támogatásával a husvizsgálók kiképzése és alkalmazása körül felmerülő nehézségek leküzdhetők volna. De a törvényhatóságok támogatásának igénybe vétele nélkül is lehetne segíteni ez irányban mutatkozó nehézségeken olyantórában, hogy a husvizsgálók a marhalevelkezeléssel is megbizatosítsanak, a miből szintén volna valamelyes mellékjövedelmük s így megélhetésük is jobban volna biztosítva. Ezt a célt elősegítendő, a husvizsgálók részére tartandó tanfolyamokon; a marhalevelkezelés felől is ki kellene oktatni a hallgatókat, mi által az állomány nagy előnyére, állandó és megbízható marhalevelkezelők külön költség nélkül kiképezhetnének.

A rendelet előterjesztése óta lelet három hónap alatt több részről merült fel kérdés arra nézve, hogy a husnak piaci árusítása továbbra is megengedhető-e? Erre nézve a földművelésügyi miniszter kimondta, hogy a husnak piaci árusítását, a husvizsgálat tárgyában kiadott rendelet nem érinti s annak piaci árusítása ezután is szabad. A husnak piaci árusítására nézve azonban a husvizsgálati rendeleten kívül, a mennyiben annak határozományával összeegyeztethető, a piaci rendtartás, egyebekben a közegészségügyi törvény rendelkezései is irányadók.

Igen sok felszólalásra adott okot a rendeletnek a friss hus idegen községbe való szállítására vonatkozó intézkedése. Az ellenőrzés gyakorolhatása végett ugyanis, a közfogyasztásra szánt hus egyik községből a másikba csak lebélyegezve, az

Tárca.

A játékok áldozata.

(Mexikói történet.)

Írta: Székely Márton.

Nincs ország, hol a kártyajáték annyira el volna terjedve, mint Mexikóban. A miniszterek, tábornokok, dicsőítandó tisztek zene-zó mellett játszanak pompás teremben. A veszélyes delez, mely őket ide vonza, a zöld asztal, s mindaddig lebilincselve tartja őket, míg tonkre nem mennek.

Az elhagyatott sötét lezuhokban melyeket egy fagyugyertya világít meg, indianok s tönkre jutott illetékesek guggolnak és játszanak. A játék mindenütt el van terjedve, palotában úgy, mint konyhában.

Egy csinos pueblai szalonban egy fiatal férfi, Don Radibor gazdag ültetvényes és alig 18 éves neje voltak együtt.

Don Radibor kényelmesen szívta szívarkáját és tekintete neje nyugodott.

Néhány percig álltak így, midőn a nő széklet vett elő és azt férje közelébe vonván, szomorú mosolyal helyet foglalt mellette.

Végre megtörte a csendet.

— Radibor, mondá halkán, kéremem volna hozzád a férj félretette cigarettjét.

— Edes Radibor, könyörűj rajtam és kerüld a francia Gloiser bárót. Hidd el, ő vesztésre tör és a végromlás felé vezet. Te egész éjeket töltesz a játékteremben azzal a férfival. Oh, valld meg, hogy a bir-

tok, a melyet e héten el kellett adnod, nem üzleti hanem játék adósságod áldozata lön. Mindennek a báró az oka, ő a te megrontod. Te jó vagy és szeretsz engem, jól tudom; mindamellét e körülmények közt szerencsétlennek érzem magam.

Az ifjú nő zokogva veté magát férje karjaiba. Don Radibor egész belsejében megrázkódott. Felémelé neje fejét úgy, hogy tekintetük találkozott. Szemei könnyekkel teltek meg és hecsületére fogadta, hogy többé ját-zani nem fog.

E pillanatban a szolgáló belépett.

— Sennor Gloiser báró ur kocsijával vár alatt.

— Az ifjú nő arca halott halavány lett.

— Mond meg a báró úrnak, hogy nőm gyengélkedik. Ma nem kocsi-zom ki s különben sem fogok többé a játékterembe menni.

A szolgáló távozott.

Don Radibor nejének arca örömtől sugárzott és hálás elégedettséggel térje keblére borult.

Don Radibor boldognak érezte magát s szilárdan elhatározta, hogy többé ját-zani nem fog.

Lelkiismerete tudatá véle, hogy rossz utou haladt.

Kétségkívül Gloiser báró volt a csábító.

Az ifjú férj megcsókolvá nejét ismételtén fogadta hogy többé soha nem játszik es egyedül neki fog élni.

II.

— Jó estét Don Radibor — kiáltott egy ifjú gavalér ki a fútcán sétált — Barátocskám, már két hete nem láttalak. Mi történt veled, csak nem lettél remetévé.

— Egyszerű a dolog, Gloiser báró. Igazat tettem nőmnek, hogy többé nem játszom. Egy éjszaka egy birtokot vesztettem kártyán, ily módon néhány nap alatt koldussá lehetek.

— Nédnek teljesen igaza van. Miért játszóly oly nagyba? Csak kisösszeget hozz magaddal a játékterembe és ha azt elveszited, menj haza.

Karfogva mentek a játékbarlang felé.

— Ea legtöbbször 8 óráig maradok itt, mondá Radibor.

— Igazad van, jól teszed, viszonzá Gloiser őrdögi mosolyal.

Egész csapat hallgatag férfi állt a játékasztalnál és mindegyik szemé a zöld asztalra és az azon forgó golyóra irányult.

Radibor még mindig habozott. Gloiser ki ezt észre vette, egy szolgálóval jégbe hűtött bort hozatott. Megkínálta Radibort s az ivott ivott és örök barátságot fogadott a bárónak. Azután játszani kezdett s mindegyre nyert. Az óra nyolcat ütött. Most már vissza kellett volna vonulnia. Azonban a nyereség, a bor s a félelem hogy nevétségessé lesz a báró előtt, visszatartotta.

— 100 peso a vörösre.

— Vörös veszített.

Ujabb játék.

— Sant Miqueli ültetvényem! — kiáltott Dou Radibor.

Szóltan csönd állt be és Radibor sóvár pillautásokkal, vérbe borult szemekkel nézte a kártyát.

— Vörös veszített.

Radibor csöndesen megfordult. Ültetvénye oza volt a közeli pohárszéken borosüvegek álltak Radibor nem vett magának időt, hogy a borból pohárba töltésén hanem az üvegből ivott.

— La — aquillai nagybirtokom a feketére! — kiáltá Don Radibor.

előírt igazolvánnyal és szarvasmarha legfeljebb a meghatározott öt darabra vágva, a kisebb állatok pedig csak hosszirányban két egyenlő darabra vágva szállíthatók. A rendeletnek ez az intézkedése a visszafélések meggátolása és az ellenőrzés gyakorolhatósága végett nagyon is indokolt és a rendelkezések egyik legfontosabb intézkedését képezi. Hogy azonban ezen intézkedéssel a közlemezés meg ne nehezíttessék, a rendelet értelmében meg van adva a mód arra, hogy bizonyos körülmények között a hus egyik községből a másikba az említett feldarabolásnál kisebb darabokban is szállítható legyen. Ha ugyanis egyes községek különös élelmezési viszonyai szükségessé teszik azt, hogy bizonyos községeket valamelyik szomszédos községből szerezzék be, a rendelet 1. és 14. §-ai értelmében több község közös vágóhid létesítése és használatára egyesülhet, mely esetben ily községek közös vágási kört képezvén, a közfogyasztásra szánt husnak ezen körön belül kisebb darabokban való szállítása is szabad.

Magánfogyasztásra friss hus egyik községből a másikba, bármilyen feldarabolás mellett szállítható.

A rendeletnek az az intézkedése, hogy növendék marhahus csak külön mézárászékben árusítható s hogy azzal együtt csakis bivalyhus ártható ki, szintén sok panaszra szolgáltatott okot. A rendelet ezen intézkedéssel pedig egyrészt a fogyasztó közönség érdekeit kívánja megőrizni és ehhez képest célja meggátolni, hogy borjuhusként vagy marhahusként csekélyebb tápértéket képviselő növendék marhahus legyen árusítható, de másrészt közvetett úton fontos közgazdasági érdeket is hívva van előmozdítani, mert elejét veszi annak, hogy növendék marhahus, a borjuhushoz vagy rendes marhahus értékének megfelelő magasabb árban legyen értékesíthető s ez által a növendék marhák okserűtlen és állattenyésztési szempontból föltötte káros pusztítására is korlátozólag fog hatni. De mindezekben felel az által, hogy a növendék marhahus külön mézárászékbe uraltatott, a szegényebb néposztály husszükségletének biztosítása is előmozdított.

A kisközségekben a rendelet ezen intézkedésének végrehajtása helyes értelmezés mellett nem okoz nagy nehézséget s a növendék marhahus részére külön mézárászék felállítását nem teszi szükségessé, mert ilyen helyeken rendszerint egyszerre csak egy marhát vágunk s így olyan esetben, a minden növendék marhát vág a mézárászék, „Növendék marhahus” felírás mellett azt a rendes mézárászékben árusíthatja, ott úgy sem igen lehet más hus, mint az egy levágott növendék marhahus.

Olyan helyeken pedig, a hol nagyobb a hussfogyasztás és egyszerre növendék és felnőtt marhát is vágunk, a kérdést olyanformán is megoldható, — ha abban az adott viszonyok között a helyi hatóság elegendő biztosítékot talál, — hogy a mézárászék külön bejárat mellett ketté osztatik s egyik

felében a növendék marhahus, a másik felében az egyéb húsok árusíttatnak.

A növendék marhahus piaci árusítását illetőleg nincsen semmi akadály a annak, ha az „Növendék marhahus” felírású külön mézárászékben árusíttatik, úgy szintén nincsen tilalmazva, hogy vendéglősök és kocsmárosok növendék marhahus ételként ki ne szolgálhassanak.

Kérdésközlés tárgyát képezte végül az, hogy mely községek kötelezhetők a hussbélgyegek beszerzésére. Erre nézve mérvadó lehet az, hogy hussbélgyegek beszerzésére azok a községek kötelezettek, a melyekben köz- és magánfogyasztásra szánt szarvasmarha, valamint közfogyasztásra szánt más állat vágatnak. Azok a községek azonban, a melyek közös vágóhid létesítésére és használatára szövetkeznek, külön hussbélgyeget beszerzeni csak abban az esetben kötelesek, hogy ha a szóban levő állatok egy része a közös vágóhidon; másik része pedig az egyes szövetkezett községekben vágatnak. Ha a szövetkezett községek állatai mind a közös közvágóhidon vágatnak, akkor elegendő, ha hussbélgyegekkel csak az a község rendelkezik, a melyik a közös közvágóhid székhelyét képezi.

Villamosság a háztartásban.

(Bu.) Hoé mérnök. A villamosság alkalmazása a háztartásban című cikkében ama nézetének ad kifejezést, hogy a nyilvánosság, illetve a nagyközönség a villamosság terén az ipartűzők részéről — mindketők karára — nincsen kellőképen tájékoztatva az iránt, mily nagy, sokoldalú és hasznos hajtó munkateljesítést nyelhetünk aránylag csekély mennyiségű elektromos erőből.

A villamosságnak kicsinyben való teljesítő képessége úgy a szakemberek, mint a nagyközönség részéről is elenyésző csekély figyelemre lett méltatva. A technikus szempontjából ugyan, hány lóerő szükségeltetik egy nagy szerszám-gép vagy más mechanika erőt igénylő berendezés meghajtására, a laikus pedig a legtöbb esetben csak azt tudja, hogy egy kilowattóraért egy bizonyos megzabott árat kel fizetnie. Legjobb esetben pedig annyit tud, hogy egy izzólámpa égési órája mennyibe kerül.

A szakember gyakran nincs is abban a helyzetben, hogy a laikusnak megmagyarázza, mennyi és mily különféle hasznos hajtó munkát teljesíthet egyetlen kilowattórával.

Hogy a villamosságnak kicsinyben való teljesítő képességéről fogalmat nyújtsunk, egy angol városka elektromos műve üzemvezetőjének következő felállításával élünk:

Egy kilowattórával — a mely árammennyiség nálunk erőviteli célokra 30 fillérbe kerül 5000 kóst lehet tisztogatni, ugyanazzal az erővel 75 pár cipőt tisztítani, vagy villamos ollóval 5 lovat megnyitni, vagy az egész éven keresztül naponta 3 pernyi időig egy hajtűtvasat melegíteni. Lehetséges továbbá ugyan csak egy kilowattórával 7 zsák lisztet tésztavá feldolgozni, 9 liter vizet felforraltani.

15 husszeletet 15 perc alatt megsütni, egy kis szellőztetőt 21 órán át meghajtani, egy kis ételfelvonót egy héten keresztül naponként működésbe hozni, vagy egy kis személyfelvonóval (lift) 20 utazást megtenni a negyedik emeletre.

A pinceben alkalmas készülék segítségével 250 palackot lehet megtölteni bedugaszolni, villamossággal

meghajtott szivattalval 400—500 liter vizet 7—8 méter magasra emelhetjük.

Villamos szivargyújtóval rágyújthatunk 3000 szivarra. Ugyanaz az elektromos erőmennyiség 4 vasalónak egy órán át való hevítésére szolgálhat, vagy pedig egy beteg részére 3 villamos fényfürdőt nyújthat, egy varrógépet 21 órán keresztül üzemben tart, vagy ugyanannyi időn keresztül a konyhában az edénycsiszoló gép meghajtására használható.

Még sok hasonló példát lehetne felsorolni. A megadott teljesítmények természetesen csak megközelítő értékek, mert, hogy pl. egy csiszológéppel 500 kóst megtisztogassunk, nem utolsó sorban a munkaközlő ügyességétől és akaratától is függ. A még általános elterjedt nézet, hogy a villamos vasalás szerelődött drága nem felel meg a ténynek, mivel a vasaló nagyságához mérten egy kilowatt energiája 2—3 órája elegendő.

Általánoságban a háztartásban háztartási gépek meghajtására oly csekély mennyiségű elektromos energia szükségeltetik, hogy annak költsége a villamos meghajtással nyújtott kényelemhez aránytalanul drága alig jöhet. Így pl. egy varrógép kis elektromotorjának erőfogyasztása oly csekély, hogy az áram költsége egy egész éven keresztül csak néhány koronára rug.

Egyik legközelebbi számunkban érdekes összehasonlítással szolgálunk t. olvasóinknak polgártársaink erőviteli célokra elfogyasztott árammennyiségeiről, hogy mily munkát végeztek a múlt évben — aránylag igen csekély áramköltséggel — és milyen előnnyel használták ki a modern idők ezen világgóság és erőforrását.

Városi ügyek.

551/1909.

Hirdetmény.

Közvetészem, hogy a gyümölcsfák a mezőrendőrök részéről az 1894 évi XII. t. c. 50 §-a értelmében a kárteknőz hernyóktól hernyófészkektől s lepkefészkektől megtisztandók. Meghívtam a mező és helyi felügyelőket, rendőrkapitányi hivatal, hogy a gyümölcsfák tisztítását ellenőrizzék és a mulasztó feleket megbüntetés céljából — ide bejelentek.

Köszeg, 1909. évi február hó 15.

August János,
polgármester h.

572/1909.

Hirdetmény.

A főleó erdei bűdökuti vágásból 1. búkk harabokról kiállított 1082, 1083. és 1084. számú bércek elveztek. Megammissioiteknek nyilatkoztam ki.

Köszeg, 1909. febr. ár hó 18.

August János
polgármester-helyettes.

269/1909.

Hirdetmény.

a borkereskedők, vendéglősök és borkimerők figyelmébe.

Minden állandó és időleges borkimerő helyiségeiben az 1908. évi XLVII. t. c. 13. §-ában előírt a lörkezelésre vonatkozó nyomtatványt tartozik szembőlőn kifüggeszve tartani, Ezt a nyomtatványt a rendőrhatalománál ingyen kapják az érdekeltek.

Felhívatom tehát ezen nyomtatvány átvételére a kifüggesztésre, mert ha ez f. évi március 1-én túl kifüggeszve nincsen, súlyos büntetés és pénzbírság lesz alkalmazandó.

Köszeg, 1909. február 20. án.

Köszegi József
rendőrkapitány.

294/1909.

Hirdetmény.

Közvetészem, hogy a szabóbegyi vágásban eladó 258 darab kerti tölgyoszlop és 281 db. tölgyrök. Felhívom mindazokat, kik a hasznofél megvenni óhajják, hogy zárt ajánlatokat ide f. évi március hó 1-ig beadják. Az árak az erdő értendőek.

Köszeg 1909. évi február hó 23. án.

August János,
polgármester h.

631/1909.

Hirdetmény.

Az újszegedi Erzsébet templom felépítésére adományokat elfogad a polgármesteri hivatal.

Köszeg, 1909. február hó 25. án.

August János,
polgármester h.

Hírek.

— Személyi hírek. Grosz Ferenc tábori főpap február hó 22 és 23. án városunkban időzött és a katonai alreálban szemlélt tartott. — August Ferenc m. kir. pénzügyi tanácsos, pécsi pénzügyigazgató helyettes, pénteken városunkba érkezett és részt vett édesatyja temetésén.

— Eljegyzés. Horváth István a köszegi polgári iskola tanára, a kereskedőtanonc iskola igazgatója eljegyezte Szék Mici okl. polgáriskolai tanítónőt, ki jelenleg a szombathelyi polgári leányiskolánál helyettesít.

— Halálozás. Decker Kálmán vasuti tiszt, Decker János nyugalmazott telekkönyvvezető fia február hó 21-én Trencsénben meghalt. Hálttestét Köszegre szállították és kedden helyezték örök nyugalomra a helybeli sírkertben. Az életerős 27 éves fiatalember halálát vakbélgyulladás okozta, melyhez hűlés folytán egyéb komplikáció is járult, mi aztán néhány nap alatt végzett vele. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— Elhunyt tanuló. Szonflner Ferenc a köszegi főgimnázium 5-ik osztályának tanulója a győrmezei Gyarmat községben elhunyt. Február hó 25-én az elhunyt lelki üdvéért a bencés templomban gyászmise volt, melyen a tanuló ifjúság és a tanári kar teljes számban részt vett.

— A polgármester helyettes gyászja. August János h. polgármestert újabb súlyos családi gyász érte. Csak néhány hónapja, hogy édesanyja meghalt s csütörtökön követte hű hitvesét a sírba a h. polgármester édesatyja August János vett csizmadia mester is. Az elhunyt derék iparos Köszeg város egyik legidősebb köztisztelt polgára volt, kit élete 88-ik évében ragadtott el a halál. August Jánossal elhalt a köszegi 48-as

A játékosok csodálkozva pillantottak fel. A birók 80.000 peso értékű, a mellett nevének hozomány volt. A játék újra kezdődött.

— Fekete vesztett!

Radibor mintegy megbénulva állott, átkot morogva újra ivott, míg öntudatlanul a földre esett.

III.

Közönséges mexikói játékszámban vagyunk. A fiatal teremben piszkos asztal körül félméztelen indiánok és katonák üldögélnek, a sarokban pedig egy ittas kreol hentereg.

A másik szögletben a pálinkaivástól rezes arcú egyén ül és keveri a kártyát, ő a játékszámban bankára.

Nézik az ajtó és kopott ruhában báró Gloiser lép be. A bankar pedig Don Radibor. Neje már régen a sírban porlik.

Gloiser a padra ült.

Lassanként eltávoztak a vendégek. Alig, hogy egyedül voltak Radibor és Gloiser — az utóbbi felugrott.

— Tehat most, vagy soha! — sugá, mialatt tolvajlámpát vett elő.

Radibor szótlanul vette magához pisztolyát és mindketten kirostak.

— Azonban Gloiser, kérdé Radibor reszketve, mi lesz ha valaki teledre?

— Attá való a pisztoly.

— S ha eltögnak bennünket.

— Ostoba beszéd. Mindent eljátszottunk, mit te gyünk, talán csak nem halhatunk meg éhen? A gazdag zsidó mit sem vesz észre, néhány nap múlva a szalonban játszunk, megbuktatjuk a bankot — és azután el Kaliforniába.

Radibor meg volt nyugtatva Gyorsabban haladva egy magányos ház előtt állapodtak meg. A tiben egy indián feküdt, ki halkán megszólalt:

— Minden rendbe, az őrártat nemrég elhaladt.

— Jó van — mondá Gloiser — maradj itt fekvé és örködj tovább. Hol a létra?

— Oda támasztottam sennor.

Gloiser a hácsóhoz közeledett s lassan fölfelé ment. Radibor követte. Gloiser éppen azon volt, hogy egy ablakot nesztelenül betaszítsa, midőn az alatt vityázó indián felkiáltott:

— Az órásg jön!

E varatlan megszakításra Radibor zavarában elejté a lámpát, mely nagy csörmpöléssel esett a földre. Gloiser menekülni próbált a házból két félig eltűzött egyén rohant ki és egyikük Radibort megragadta.

Egy villámlás, egy dördülés és a támadó szétioncsolt koponyával esett össze. A dördülésre mindenhol nan emberek rohantak elő.

— Végre meg van a gazember — kiáltott egy természet kreol.

Radibort megkötözve hurcolták el.

Gloiser a hácsóról a ház parkányzatára és innen a tetőre mászott, majd az udvaron és a kerten keresztül a szomszédházba menekült. A pince ajtó nyitva volt, Lement a lépcsőkön és lassan leereszté annak ajtaját. Az ajtó becsapódott, hogy soha többé ki ne nyíljék. Hosszu idő után a kertész egy már oszlásnak induló hullát talált ott.

IV.

A törvényszék nagyterme zsutolásig megtelt. Mindenkinék tekintete a vádlottra volt irányítva. A francia és mexikói katonatisztek közül álló haditörvényszék rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, mely Don Radibort bebonyított rablógylösség miatt kötél általi halálra ítélte.

A börtönőrök Radibort teljesen megtörtén, összeroskadva vitték vissza börtönébe. A közönség teljesen megnyugodva távozott.

A következő reggelen Puszlában megtörtént a nyilvános kivégzés.

nagy idők híres nemzeti őrsapatának, polgári gárdájának utolsó tagja is, melynek az elhunyt tisztje volt és büszke is volt a nagy időkben való szereplésére. Temetése pénteken ment végbe óriási részvét mellett. *Auguszt* Ferenc m. kir. pénzügyi tanácsos, pécsi pénzügyigazgató helyettes az elhunytban edes atyját gyászolja.

— **Bermálás Kőszegen.** A pünkösdi ünnepeken városunkban a megyés püspök bermálást teljesít.

— **Kramer Nándor ünneplése.** Kőszeg város tisztikara és a képviselőtestület igen meleg és szívélyes ünneplésben részesítette *Kramer* Nándor nyug. m. kir. számtanácsost, volt városi h. számvevőt abból az alkalomból, hogy erdélyben és alapvető munkálkodása után a városi szolgálatból visszavonult és elbucuzott Kőszeg városától. A város tisztikara és a képviselőtestület tagjai a távozó számtanácsos tiszteletére szerdán a Kovács szálloda kistermében, bucsubankettet tartottak. *Auguszt* János h. polgármester szép szavakban méltatta *Kramer* Nándor munkásságát és Kőszeg város és a tisztikar nevében halas elismerését fejezte ki a távozónak, hogy páratlan szakismerettel olyan rendszert teremtett, mely biztos alapot nyújt a város pénzügyi és gazdasági tovább fejlődéséhez. *Kőszegi* József rendőrkapitány felszólalásában hálaival adózott *Kramer* működésének, hogy az áldatlan és rendszertelen számvitelnek véget vetett, melynek örvendes és békés hatása a közegben is jelentkezni fog, mert szakismeretével oly rendszert alkotott, mely egy békés-közművelés alapját teremti meg. *Gurtt* Ödön a számvizsgáló bizottság nevében köszöntötte a bucsuzó számtanácsost. *Szemző* Sándor dr. a város pergamentre írt jegyzőkönyvi elismerését nyújtotta át az ünneplésnek szép beszéd kíséretében. *Kramer* Nándor könyvszékig meghatva mondott köszönetet az elismerésért és ünneplésért. Örömmel és teljes ambícióval vállalkozott arra, hogy Kőszeg város háztartását rendezze. Kőszegen töltött napjait a legszebb emlékei közé fogja sorolni. Felkészültöt mondtak még *Jamb* és *Lajos* h. főjegyző és *Jagis* Imre h. számvevő. A bankett a legjobb hangulatban éjfél tájban ért véget. Csütörtökön a Struc szálloda asztaltársasága bucsuzott *Kramer* Nándortól, hol tisztelőinek és barátainak egész serege jelent meg, hogy bucsupoharat emeljen a távozó tiszteletére, kit melegen ünnepltek. *Kramer* Nándor csütörtökön hagyta el városunkat és állandó tartózkodásra Budapestre költözött.

— **Ismeretterjesztő előadások.** A főgimnázium dísztermében március 7-én megkezdődnek az ismeretterjesztő előadások vetített képekkel. Az előadások kezdete minden vasár- és ünnepnapokon déltől 8 órákor lesz. Belépési díj a képek berendezése céljából 20 fillér. Az előadásokon mindenki részt vehet.

— **A kaszárnya építése** iránt nagy érdeklődés mutatkozik, nyolc-tíz vállalkozó érdeklődik az időszert, kik előre láthatólag valamennyien tesznek ajánlatot a laktanya építésére.

— **Az 1907. évi városi zármadás,** mi a legutóbbi törvényhatósági közgyűlésen jóváhagyást nyert, megérkezett a városhoz. A vármegye törvényhatósága *Szossóts* Miklós dr. volt polgármestert 2938 korona be nem hajtott vámhátralék megtérítésére kötelezte.

— **Az 1909. évi városi költségetest jóváhagyva** tegnap küldte meg a vármegye. Az ellene beadott felebezéseket, miut alaplatánokat elutasítja. A pótdadó, mint annak idején is megirtuk 73 %-ban van megállapítva.

— **Voltmérő a városházán.** A városház emeleti folyosóján a héten szerelték fel a volt mérőt, mely a szolgáltatandó áram erősségét mutatja. Érdeklődők bármikor megtekinthetik.

— **Faárverés.** A szabóhegyi vágásban 258 darab kerti tölgyoszlop és 231 darab tölgyrönk eladó. Ajánlatok folyó évi március hó 10-ig adandók be a polgármesteri hivatalhoz.

— **A községbírák kétéja.** *Wörös* István megyebizottsági tag indítványára a törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy a községbírák részére a közigazgatási teendők ama részéről, melyek elvégzésére ők a hivatalokat, kátét készítet, hogy ezáltal kiragadják községbírákat a nagyon gyakran igen sajnálatos tudatlanságukból. A kátét *Ostffy* Lajos dr. tb. főjegyző készítette el. — Munkája jól sikerült. Helyesen csoportosította a különféle teendőket, s egyszerű de zamatos magyarságu stílusa olyan könnyen érthető, hogy a falusi embernek nem sokáig kell a könyvet böngésznie. A kátétnek nemcsak vármegyénk községbírái vosszik hasznát, hanem az összes törvényhatóságok be fogják látui annak gyakorlati értékét.

— **A községi tűzérőltanya.** Az V. hadtest parancsnoksága szerdán átiratot intézett vármegyénk törvényhatóságához és arról értesítette az alispánt, hogy Kőszeg városának ama kérelmét, hogy ott lovassági géptegyver-osztály állítsassék fel, fontos katonai okból nem teljesíthette, miután időközben a szombathelyi 11-ik huszárezred egy századának állomását áttették Kőszegre Gondoskodni fog azonban arról, hogy a vármegyét meg szabadjtsa a terhes katonaszállásolási adótól. A hadtestparancsnokság átiratában azt is kijelentette, hogy Szombathelyen állítja a lovasságigéptegyver-osztályt de csak akkor, ha a tűzérőltanyát megépítették.

— **Fürdőkezdőmenny tisztviselői részére.** A tártalázi fürdőbeteg szanatórium igazgatósága a belügyminiszter engedélye alapján 50 tétlingenes jegyet bocsát a városi vármegyei tisztviselőik, s azok beteg családtagjai részére. A helyek lefoglalása május 15-ől október 15-ig tart. A kedvezményes helyek elnyerése iránti kérvények március 10-ig nyújtandók be az alispánhoz. A kedvezményben részesült uaponként 6 koronát fizet az összes költségekre.

— **A rendezett tanácsú városok ügye.** A városi országgyűlési képviselőknél a városok rendezését tár-

gyaló emlékirata komolyan foglalkoztatja a kormányt. A belügyminisztérium az emlékiratban foglalnak meg erősítéssel, azt is tárgyalni fogja, vajjon mely rendezett tanácsú városok bírnak létjogosultsággal arra, hogy a fejlődött közigazgatás kategóriájában meghagyassanak, mert nincs értelme annak, hogy 2-3 ezer lakosságú város, amely a megfelelő feltételekkel nem rendelkezik rendezett tanácsú város legyen.

— **A bortörvény fontosabb rendelkezései** ezúton a városi hatóságnál nyomatványok ingyen kaphatók mely a folyó évi január hó 1-én életbe lépett bortörvényről nyújt hasznos felvilágosítást. Ezen nyomatvány a község-házánál kifüggesztendő, továbbá kifüggesztendő mindazon pincékben, préházakban, erjesztő és más helyiségekben, a melyek eladásra szánt must, bor, gyümölcsbor, pezsgő vagy habzóbor készítésére, kezelésére, rak ározására vagy forgalombahozatalára szolgál. Azokra, a kiknek négy kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük, ha törkölybort nem készítenek és bor, must, szőlőcetre borkészítésre szánt szőlő vagy borseprő adás-vételénél vagy borméréssel, illetőleg borkalkimértékben való áruításánál nem foglalkoznak, ezen nyomatvány kifüggesztése nem kötelező.

— **Életbeletétő rendeletek a csekk-törvényhez.** A napokban jelentek meg az egyes minisztériumok rendeletei melyekkel a törvény életbeletétése szabályoztatik. Ezeket a rendeleteket most Dr. Ruzs Andor bp. pénztár és giroegylet h. igazgatója tuggelék gyanúval felvette a magyar csekk-törvényt magyarozó kézikönyvébe, melyről a „Magyar Pénzügy” cz. szakklap ezeket írta: „Kévs törvénymagyarázó könyvet ismerjük, mely hasonló szakavatottsággal és világossággal ismertető meg a törvény gyakran homályos rendelkezéseit és ily behatáron vezetne be laikus is a törvény alkalmazásaiuak útjára.” Akik most beszerzik ezt a könyvet immár az egész anyagot együtt kapják, akik pedig már előbb megvették forduljanak a kiadóhoz Benkő Gyula Grill-téle könyvkereskedéséhez Budapest, mely azt nekik ingyen megküldi. Magának a munkának 4 k. 20 f. az ára s kapható minden hazai könyvkereskedésben.

— **Anyakönyvi statisztika.** A községi anyakönyvi hivatalban az utóbbi időkben a következő születési, házassági és halálozási esetek jegyeztettek be:

Febr. 21-én: Nizli József és Kalovits Anna fia József, r. k. — Metál Alajos és Pecukova Otília, fia György, ref.

Febr. 22-én: Deckelman József és Müller Mária, leánya Anna, r. k.

Febr. 23-án: Recetár István és Odonic Erzsébet leánya Ilona, r. k.

Febr. 24-én: Halper József és Szova Karolin, leánya Karolin, r. k. — Naumau Jakab és Molnár Karolin, leánya Karolin, ev.

Házasság.
Febr. 20-án: Schranz Mihály és Welhofer Lujza. — Maitz Károly és Bauer Mária. — Müller Imre és Scheck Teréz.

Halálozás.
Febr. 25-én: Auguszt János, 87 éves, r. k., agyvérőmleny.

Irodalom és művészet.

„És ha hallgat a cigány...”

Dal írta: Bertha Imre. Zenéjét szerző: Fučík Gyula.)

I.
Az életem legszebbik pillanatát
A telkembe zártam belé,
A mikor a szerelem tuvallatát
Az én szívem megérezé:
Az első bál tündéri fényözönén
Ott láttam meg először őt.
Egy-két fordulós szívem nem volt enyém
Őt perccel ép éjfélt előtt
Őt perccel ép éjfélt előtt.
A szívem megremegett rá
Mikor fülemben dúdoló:

Refrain: Lány zenének hangja száll,
Rózsa illat árad.
Egő ajkam csókra vár,
Hadd csókoljam a szájad.
Míg a nóta szól babám
Jöjj karomba zárlak.
E ha hallgat a cigány,
Betöltjük a pauzákat,
Csókkal a pauzákat.

II.
Pár nap múlva megkérte a kezemet
S én boldogan mondtam igent
Ő forró megcsókolta szám s szememet
Es rögtön a mamához ment.
Majd mikor tetérdeltünk a pap előtt,
Gy telragyogott a szemünk
Őt perccel éppen tizenkettő előtt,
A szép dalon járt az eszünk
A szép dalon járt az eszünk.
S az ég is lemosolygott ránk
Mikor úsmán így dúdolóuk:

Refrain: Lány zenének hangja száll,
Rózsa illat árad.
Egő ajkam csókra vár,
Hadd csókoljam a szájad.
Míg a nóta szól babám
Jöjj karomba zárlak.
E ha hallgat a cigány,
Betöltjük a pauzákat,
Csókkal a pauzákat.

*) E bájos és szívekbe lopódzó dal a főváros legújabb dalszenzációja. Szövegét olvasóink érdeklődése folytán leközzöljük. Zenéje minden zene- és könyvkereskedésben megrendelhető.

Közigazdaság.

Hányosan megmunkált vagy elhanyagolt földek feljavítása műtrágyázással. Igen gyakran találkozunk olyan kérdésekkel, hogy valaki nem bírta valamely növény alá kellően elkészíteni a talajt, pl. búza alá egy korán lekerülő takarmány után tarlót nem törve csak egyszer szántatható és rögzös, laza földbe vetett, vagy a tavaszi árpa alá nem ősszel, hanem csak tavasszal szántatható és ezért attól tart, hogy buzája rosszul fog kelni és gyengén bokrosodni, illetve árpa a nem fog kellően diszteni és ez okból azt kérdi, hogy milyen és mennyi műtrágyát alkalmazzon, hogy jó termés legyen. Ehhez hasonló az a kérdés is, mikor valaki egy birtokot teljesen elhanyagolt állapotban vesz át, hol addig a földeket kellően nem művelték, azok telve vannak gazzal még nem kaptak trágyát és a talaj rossz struktúrában van és ekkor kér az illető tanácsot arra nézve, hogy az elrontott földekre mennyi műtrágyát alkalmazzon, hogy jó termése legyen.

Az ilyen és hasonló kérdésekkel gyakran találkozhatunk, holott ezekre csak egy lehet a felelet, az t. i., hogy a jelzett viszonyok között minden előbbre való mint a műtrágya, mert annak alkalmazása a fenti esetekben csak nagyon kivételesen fogja magát kifizetni, a legtöbbször hatástalan lesz, sőt igen sokszor ártani is fog.

Hogy az ilyen kérdések kiinduló pontja mi hibás az a gyakorlati érzéke is megsugathatja a embernek.

Mikor annak idején hazánkban is nekitogtak a műtrágyákat ismertetni és terjeszteni, igen sok gazda „patikaszer”-nek kezdte gonyolni a műtrágyát. Pedig a műtrágya éppenséggel nem az és akik még manapság is azt hiszik, hogy a műtrágya holmi patikaszer, vagyis orvosság a rosszul művelt, elhanyagolt földekre, azok nagyon tévednek. A műtrágya rendszeres alkalmazása csak egyébként kifogástalanul kezelt gazdaságokban fizetheti ki magát, ahol okzerű talajműveléssel és a növények kellő ápolásával lehetővé teszik a növények azt, hogy az illető talajon jól is érezze magát, kellően kitejldődhessen és nagy terméseket hozzon. A mi száraz viszonyaink közt a termések nagysága elsősorban a növényzetnek rendelkezésére álló víz mennyiségétől függ; nagy termések előérésére tehát a talajt mélyen kell művelni, a tavasziak alá már ősszel kell szántanunk, a tavaszi szántást kerülnünk kell, a talaj felületét mindeu önszertömődése vagy kieserepedése után lehetőleg fogással vagy kapával fel kell porhanyitanunk stb., vagyis intenzíve kell a talajt művelnünk, annak jó struktúrában kell lennie, csak akkor remélhetünk a műtrágyák használatától kellő, állandó sikert. Sekélyen művelt talajon a műtrágya vagy nem hat, vagy ha fejlődése kezdetén a növényt meg is hajtja, ez később nagyon megboszulja magát a nálunk szokasos szárazságban, mikor a talajban lévő kevés és mélyműveléssel nem konzervált nedvesség kezd elfogygni és a nem lazított kemény és önszertömődött talajban a gyökérzet nem igen bír terjeszkedni. A sekélyen vagy másképp nem kellően művelt talajon a nem műtrágyás növény száraz viszonyok közt annyiban fog a műtrágyával szebeben előnyben lenni, hogy nem fejlődik kezdetben bujám és a gyengébb növényzet beéri a talajban lévő kevés vízzel beéréséig.

Szóval, ne felejtjük el sohasem, hogy nagyobb termések előérésére nemcsak több táplálék, azaz bővebb trágyázás kell, hanem nedvesség és gondosabb kezelés és ápolás is, elsősorban a talaj kellő beérésének lehetővé tétele. A műtrágya csak addig fokozhatja a termést, ameddig az a növény fejlődésére és a termésére belolyást gyakorló tényezők engedik; a műtrágya egy ilyen tényező hiányát nem pótolhatja, elsősorban a rossz talajmunkát nem helyettesítheti. A műtrágyázást sokszor tulságba vivő német gazdák is ma már azt vallják: „előbb jöjjön az eke csak azután a trágyás zsák.”

De hazánkban is nem egy urodalomban, hol az első sikertelenség nem riasztotta el a gazdákat a további kísérletezéstől, azt észlelték, hogy a műtrágya rendszeresen csak akkor kezdett hatni, mikor az intenzívben különösen a mély talajművelésre áttérve, talajuk víz-foghatóságát és tevékenységét fokozták.

Gyomos földeken nem egyszer azon lepődtek meg a gazdák, hogy a műtrágya nem a kulturnövények, hanem az élelmesebb gyom fejlődésének kedvezett, amin alapján véve nincs csodálkozni való.

Olykor előfordul, hogy nagyon kedvező időjárási viszonyok közt a műtrágya rosszul művelt vagy gazos földeken is kellően fokozza a termést; igaz az is, hogy a műtrágya igen sokszor az időjárásnak vagy betegségeknek kártételeit a kulturákban elsimitja, azaz a műtrágyázott növények kellően kultivált talajon az időjárás és betegségek támadásait legjobban szokták elviselni és az általuk okozott bajokat leginkább bírják kiheverni: de a rossz vagy hanyag talajművelés orvossága azért a műtrágya még sem lehet, hanem a műtrágyák használatának alapja a kellő talajművelés kell hogy legyen. Ha ezt minden gazda, mielőtt a műtrágyázásához nyult szem előtt tartotta volna, akkor ma igen sok gazda, ki a műtrágyát hatástalannak találta, már rendszereseu alkalmazná azt.

Nyilt-tér.

Elutazásom előtt rendelkezésemre álló idő rövidsége miatt bucsulátogatásokat nem tehettem, sunél fogva ezen az uton mondom mindazoknak, kikkel ötnegyed-évi itteni tartózkodásom ideje alatt megismerkedni szerencsém volt, bucsu-üdvözlötlet.

Kramer Nándor,
nyug. m. kir. pénzügyi számtanácsos,
helyettes városi számvevő.

